

Ministerieel besluit tot vaststelling van een ontwerp van lijst van het als monument te beschermen begijnhof in Turnhout

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011,

BESLUIT:

Artikel 1. Het ontwerp van lijst van de volgende voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten, met inbegrip van de cultuurobjecten die er integrerend deel van uitmaken, wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de historische waarde als monument:

begijnhof met inbegrip van de begijnhofhuizen met aanhorigheden, tuinen en scheidingsmuren, de begijnhofkerk met inbegrip van de cultuurobjecten die er integrerend deel van uitmaken, zoals opgesomd in bijlage bij dit besluit, de kapel van het H. Aanschijn, het poortgebouw en het binnenplein met inrichting, aanplanting, bidplaatsen en gekasseide straten, gelegen in

Turnhout, Begijnhof 1-84

bekend ten kadaster:

Turnhout, 4de afdeling, sectie Q, perceelnummers 513L, 521A, 522E, 522F, 522G, 522H, 524A, 525A, 528A, 529B, 534B, 534C, 535B, 538A, 539A, 540A, 541B, 542B, 543A, 544A, 545A, 546A, 547A, 548A, 549E, 549F, 550D, 550E, 551C, 552A, 553B, 554C, 555A, 556B, 558B, 559C, 559E, 560D, 560E, 569G, 569P (deel), 570B, 571A,

./.

572B, 576R, 576S, 577C, 581B, 584C, 585B, 590K, 590L, 590M, 592, 593, 594, 595A, 597, 598, 599, 600, 601, 603, 611D, 612B, 613A, 614, 615, 616A, 617B, 618A, 619, 620A, 621A, 622A, 623/2, 623F, 627B, 628B, 630A, 631A, 632B, 635B, 636B, 639B, 640A, 643A, 644A, 647A, 649, 651C, 654C, 657E, 659A, 661B, 662L, 669A
zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door de volgende intrinsieke waarde gemotiveerd:

Historische waarde:

Het begijnhof van Turnhout, vermoedelijk gesticht in de 13de eeuw maar voor het eerst vermeld in 1340, ontstond nabij het hertogelijk kasteel, aan de rand van de oude stad, en allicht onder impuls van de hertogen van Brabant. Gekenmerkt door opeenvolgende uitbreidingen dankzij vrijheden en schenkingen tussen het derde kwart van de 14de en het midden van de 18de eeuw, is het begijnhof een belangrijke schakel in de stadsontwikkeling en de geschiedenis van Turnhout. Tevens is het een representatief en materieel relict van de begijnenbeweging, een vrome vrouwenbeweging met een specifieke samenlevingsvorm die ontstond op het einde van de 13de eeuw, tot volle bloei kwam in de 14de-15de eeuw en voortleefde tot in de 20ste eeuw, en daarmee een uniek fenomeen vormt dat acht eeuwen lang een inherent element was van de stedelijke samenleving in Vlaanderen. In de huidige maatschappij blijft de continuïteit van de woonfunctie bestaan en vormen de begijnhoven een equivalent voor recentere woonerven.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

Het begijnhof van Turnhout behoort als architecturaal ensemble tot het type van een pleinbegijnhof, gekenmerkt door een langgerekte plattegrond ten gevolge van opeenvolgende uitbreidingen, waardoor een quasi rechthoekig plein ontstond met een specifieke inrichting en aanplanting, een gekasseide bestrating, ongeveer decentraal de kerk en daarrond de begijnhofhuizen, veelal met L-vormig grondplan en bijgebouwen achteraan in de tuin. Met dit gesloten karakter fungeert het begijnhof tot op vandaag als een haven van rust, duidelijk afgebakend binnen het bestaande stedelijke weefsel. In de bebouwing van het begijnhof, door de semi-religieuze functie niet "gecommercialiseerd" en dus beter bewaard, zijn diverse bouwfases in exterieur en interieur te onderscheiden. De in 1662-1667 tot stand gekomen begijnhofkerk, qua bouwperiode en een aantal vormelementen thuishorend in de barok, is in wezen nog gotisch. Het interieur bewaart waardevol mobiliair waarvan het merendeel dateert uit de 17de en 18de eeuw. De oudste huizen klimmen in kern op tot 16de en 17de eeuw. In de 18de eeuw bleven aanpassingen vnl. beperkt tot het binnenhuis van de woningen en werden nauwelijks doorgetrokken in de gevels. In de 19de begin 20e eeuw werden zowel bestaande huizen verbouwd (bijkomende bouwlaag, aangepaste muuropeningen) als nieuwe woningen opgetrokken. Zo oogt de bebouwing als een homogeen geheel in een sobere, traditionele, regionale stijl. Het quasi onversierd metselwerk, de houten kozijnramen, het pleister- en schilderwerk aan plinten, speklagen en omlijstingen als imitatie van de rijkere bak- en zandsteenbouw, typeren de regionale

baksteenarchitectuur van de toenmalige doorsnee-woning. De meeste interieurs bewaren naast de structuur en planindeling diverse interieurelementen zoals schouwen, trappen, vloeren en binnenschrijnwerk.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012).

Brussel,

12 MEI 2014

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Geert Bourgeois', with a horizontal line underneath it.

Geert BOURGEOIS